

Pr Liisa-Ly Pakosta
Justiits- ja digiminister
info@just.ee

5-1/102-2025
/kuupäev digiallkirjas/

Riigiõiguse sihtkapitali rahastamisest

Austatud justiits- ja digiminister

Justiits- ja Digiministerium andis Eesti Teaduste Akadeemia riigiõiguse sihtkapitali nõukojale teada, et sihtkapitali tegevustoetuseks planeeritakse 2026. aastal 100 000 eurot. See tähendaks toetuse kärpimist kahe kolmandiku võrra teist aastat järjest.

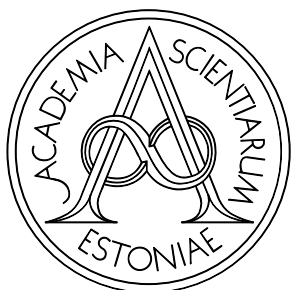
Riigiõiguse sihtkapitali nõukoda arutas 2. septembri 2025. a koosolekul sellise ebaproportsionaalselt suure kärpe tagajärgi ning tõdes, et vähendatud toetusega saab järgmisel aastal jätkata ainult riigiõiguse aastaraamatu (<https://www.akadeemia.ee/riigioiguse-sihtkapital/riigioiguse-aastaraamat/>) väljaandmist ja pidada üleval sihtkapitali loodud veebilehti (<https://pohiseadus.riigioigus.ee/>; <https://assamblee.riigioigus.ee/>).

Teised riigiõigusteaduse arenguks olulised ja laiemalt tuntud tegevused, nagu Põhiseaduse Assamblee tegevuse uurimine, Eesti õigusteadlaste päevade toetamine ja korraldamisel osalemine, Uno Lõhmuse nimeliste riigiõiguse eripreemiate andmine üliõpilastele, riigiõiguse blogi pidamine ning õigusloomepoliitika põhialuste ekspertarvamuse koostamine, tuleb katkestada.

Meenutame, et Põhiseaduse Assamblee tegevuse uurimise projekti raames arendab sihtkapital 2024. aastal avaldatud Põhiseaduse Assamblee allikakogu (lähemalt https://juridica.ee/article_full.php?uri=2025_riigi_iguse_aastaraamat_2025_p_hiseaduse_assamblee_allikakogu) ning toetab Tartu Ülikooli nooremteaduri Marge-Reet Uski doktoriõpinguid, mille käigus valmib assamblee tegevust käsitlev monograafia.

Eesti õigusteadlaste päevade korraldamisel ja toetamisel on sihtkapital osalenud 2020., 2022. ja 2024. aastal. Sihtkapital on sisustanud ja läbi viinud Eesti juristkonna suurfoorumil neli plenaaristungit ja viis riigiõiguse paneelistungit ning toetanud päevade korraldamist ka rahaliselt.

Üliõpilastööde riiklikel konkurssidel (<https://etag.ee/uliopilaste-teadustööde-konkurss-kutsus-osalema/>) annab sihtkapital riigiõiguse eripreemiaid välja alates 2019. aastast. Eripreemiad on palvinud kokku

ühiksa üliõpilast. Eelmisel aastal lahkunud õigusteadlase, endise Riigikohtu esimehe, Euroopa Inimõiguste Kohtu ja Euroopa Kohtu kohtuniku ning riigiõiguse sihtkapitali nõukoja esimese esimehe Uno Lõhmuse mälestuseks kannavad eripreemiad tema nime.

Selle aasta veebruaris alustanud riigiõiguse blogis (<https://www.akadeemia.ee/riigioiguse-sihtkapital/riigioiguse-blogi/>) käsitletakse päevakajalisi riigiõigusega seotud küsimusi. Blogi on hästi käivitunud, tänaseks on ilmunud 12 postitust. Laiema lugejaskonnani jõudmiseks teeme koostööd ERR-iga, kes avaldab postitused ka oma portaalis.

Alates 2021. aastast on sihtkapital Justiits- ja Digiministeeriumi ülesandel esitanud neljal korral ekspertarvamuse Riigikogu kinnitatud õiguspoliitika põhialuste täitmise kohta (<https://www.justdigi.ee/oigusloome-arendamine/oiguspoliitika-pohialused-aastani-2030-0>). Koos Vabariigi Valitsuse ettekandega on need esitatud Riigikogule.

Juhime tähelepanu, et sihtkapitali eelmistel aastatel kogunenud eelarve jääki ei ole nimetatud tegevuste edasiseks finantseerimiseks enam võimalik kasutada, sest tänaseks järele jäänud vahendid kuluvad pooleliolevate projektide lõpuleviimiseks ja enne toetuse kärpimist võetud kohustuste täitmiseks (riigiõiguse õpikud, põhiseaduse kommentaarid, Tartu ülikooli uurimisprojekti toetamine, haldusõiguse õpik jm). Täpsema ülevaate oleme ministeeriumile esitanud nõukoja 26. mai 2025. a koosolekul.

Peame oma kohuseks Teid teavitada, et toetuse olulisel vähendamisel ei ole võimalik paljusid Justiitsministeeriumi ja Eesti Teaduste Akadeemia vahel 21. detsembril 2022 sõlmitud toetuse kasutamise lepingu nr 4-7/121 lisa 1 punktis 4 kirjeldatud tegevusi jätkata, rääkimata uute riigiõigust arendavate tegevuste algatamisest, nagu näiteks koostöö Tartu Ülikooliga riigiõiguse õpetamise toetamiseks ning Põhiseaduse analüüsi ja arendamise projekt. Eesti riigiõigusteaduse areng saab sellega kahtlemata suure tagasilöögi. Oleks kahetsusväärne, kui ametisolev justiitsminister laseb Eesti Vabariigi 100. aastapäeva puhul ellu kutsutud, omariikluse kindlustamisele ja arendamisele suunatud algatusel hääbuda.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Mart Saarma

Eesti Teaduste Akadeemia president

/allkirjastatud digitaalselt/

Heiki Loot

Riigiõiguse sihtkapitali nõukoja esimees

Kohtu 6, 10130 Tallinn, Estonia

akadeemia@akadeemia.ee / www.akadeemia.ee

Reg nr 74000168 / Telefon: +372 645 3821

Arvelduskonto: EEI12200001120029216 / Swedbank AS / SWIFT/BIC: HABAE2X